МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Любов КОВАЛЬСЬКА
«27» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Мікроекономіка»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність – С1 Економіка та міжнародні економічні відносини. Економіка
освітня програма – Управління персоналом та економіка праці

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Силабус склав(ла) доцент (ПП) кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент Ольга ЗЕЛІНСЬКА

Силабус затверджений на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол № 4 від «27» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор Олександр ШУБАЛИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Управління персоналом та економіка праці», протокол № 5 від «27» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Управління персоналом та економіка праці» к.е.н., доцент Ірина ШУБАЛА

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/2466

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Мікроекономіка»

Освітня програма	Управління персоналом та економіка праці
Галузь знань / Спеціальність	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини / С1 Економіка та міжнародні економічні відносини. Економіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	6 кредитів ECTS / 180 годин, семестр 2
Форма контролю	екзамен
Викладач(і)	к.е.н., доцент Ольга ЗЕЛІНСЬКА

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Завдання: Завдання – надання знань про базові положення мікроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу; підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

СК01 — Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК03 — Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК04 — Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК05 — Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
Змістовий модуль 1. Загальні основи теорії мікроекономіки								
1	Тема 1. Вступ до мікроекономіки.	3/0,5	3/2	10/14,5	16/17	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
2	Тема 2. Корисність економічного блага. Економічний вибір. Аналіз поведінки споживача.	3/0,5	3/0,5	10/14,5	16/15,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК04, СК05
3	Тема 3. Попит та пропозиція.	3/0,5	3/0,5	10/13,75	16/14,75	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК04
4	Тема 4. Теорія еластичності.	3/0,5	3/0,5	10/14,5	16/15,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
5	Тема 5. Витрати виробництва.	3/0,25	3/0,5	10/14,5	16/15,25	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
6	Тема 6. Ринок досконалої конкуренції.	3/0,25	3/0,5	10/13,75	16/14,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
Змістовий модуль 2. Основи аналізу поведінки і ринково-продуктової стратегії фірми в умовах різних ринкових структур								
7	Тема 7. Монопольний ринок.	2/0,25	2/0,5	10/13,75	14/14,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
8	Тема 8. Ринок монополістичної конкуренції.	2/0,25	2/0,5	10/12,5	14/13,25	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
9	Тема 9. Олігополістична структура ринку.	2/0,25	2/0,5	10/13,75	14/14,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
10	Тема 10. Ринок праці.	2/0,25	2/0,5	10/13,75	14/14,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
11	Тема 11. Ринки капіталу і землі.	2/0,25	2/0,5	10/14,5	14/15,25	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
12	Тема 12. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага.	2/0,25	2/1	10/14,25	14/15,5	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4	СК01, СК03, СК05
	Разом	**30/4**	**30/8**	**120/168**	**180/180**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань); МН7 — індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування.

4. Результати навчання

ПРН02. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН03. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

ПРН04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН25. Вміти визначати основні положення державної і регіональної політики регулювання ринку праці, розвитку соціально-трудових відносин, підвищення трудового потенціалу.

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 8 – Гідна праця та економічне зростання

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (30 %) + ІЗ/КПІЗ (10 %) + модульний контроль (20 %) + екзамен (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Вступ до мікроекономіки.

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Предмет, об’єкт, і основні поняття мікроекономіки. Обмеженість ресурсів та альтернативна вартість. Методологія мікроекономіки.

Тема 2. Корисність економічного блага. Економічний вибір. Аналіз поведінки споживача.

Поняття корисності. Особливості кардиналістського підходу до аналізу корисності Особливості ординалістського підходу до аналізу корисності. Крива байдужості та гранична норма заміщення. Бюджетна лінія та вибір споживача.

Тема 3. Попит та пропозиція.

Попит і закон попиту. Нецінові фактори зміни попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Нецінові фактори зміни пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Поняття про надлишок споживача і надлишок виробника.

Тема 4. Теорія еластичності.

Цінова еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом і перехресна еластичність. Цінова еластичність пропозиції. Державне регулювання ціноутворення: встановлення мін. і макс. Ціни.

Тема 5. Витрати виробництва.

Економічні витрати та їх класифікація. Витрати в короткостроковому періоді. Витрати в довгостроковому періоді. Вибір масштабу виробничої діяльності. Ізокости.

Тема 6. Ринок досконалої конкуренції.

Чиста конкуренція та поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Типи підприємств та крива пропозиції в короткостроковому періоді. Максимізація прибутку підприємства в довгостроковому періоді. Крива пропозиції в довгостроковому періоді. Чиста конкуренція та ефективність.

Тема 7. Монопольний ринок.

Чиста монополія: види і характеристика. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії. Цінова дискримінація за умов чистої монополії. Державне регулювання цін природних монополістів. Економічні наслідки монополізму: аргументи “за” і “проти” існування монополії.

Тема 8. Ринок монополістичної конкуренції.

Характеристика ринку монополістичної конкуренції. Ціноутворення в короткостроковому і довгостроковому періоді. Наслідки монополістичної конкуренції. Роль реклами.

Тема 9. Олігополістична структура ринку.

Олігополія: види і характеристика. Поведінка підприємств в умовах олігополії: “цінова” війна, модель Курно, модель Бертрана. Ринок олігополії з точки зору “теорії ігор”: “дилема ув’язненого”. Ламана крива попиту. Картель та таємна змова. Ціноутворення за принципом

«витрати плюс». Антимонопольне регулювання діяльності підприємств.

Тема 10. Ринок праці.

Зарплата та її види. Характер кривої пропозиції праці. Встановлення ставки зарплати на конкурентному ринку праці. Умови максимізації прибутку за різних структур ринків блага і праці. Профспілки та ставка заробітної плати. Причини диференціації ставок заробітної плати. Інвестиції в "людський капітал".

Тема 11. Ринки капіталу і землі.

Особливості землі як фактора виробництва. Економічна рента та її види. Капітал і позичковий відсоток. Економічний прибуток та його джерела.

Тема 12. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага.

Екстерналії та їх вплив на ефективність. Приватні і суспільні блага. Роль держави в ринковій економіці. Теорія суспільного вибору і поведінка уряду.

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Мікроекономіка» виконується упродовж семестру. Виконання його є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

Метою виконання індивідуального завдання є оволодіння навичками збору інформації та її аналізу у сфері мікроекономіки. Індивідуальне завдання захищається під час семестру у години, виділені для індивідуальної роботи. При виконанні та оформленні індивідуального завдання студент може використовувати наявну базу службової документації із кафедральної лабораторії, законодавчу базу, інтернет-ресурси. Метою виконання КПІЗ розвиток навичок самостійної роботи, систематизація знань, поглиблене економічних категорій, що пояснюють причинно-наслідкові зв'язки в економіці, закріплення теоретичних знань та практичне застосування знань студента з навчального курсу; при його виконанні та оформленні студент використовує комп'ютерну техніку.

КПІЗ оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПІЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

10. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача освіти є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь; є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, вирішення наукових та практичних завдань.

Самостійна робота є формою індивідуальної позааудиторної роботи здобувача освіти, метою якого є самостійне засвоєння частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань, розвиток навичок самостійної роботи.

Самостійну роботу здобувач освіти може виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах тощо. Виконання здобувачем освіти самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій та/або допомоги викладача, що реалізує ОК. Навчальний матеріал для самостійної роботи виноситься на поточний і підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення аудиторних занять.

Основні види самостійної роботи здобувача освіти: опрацювання навчального матеріалу, пошук інформації в бібліотеках, мережі Інтернет, використання баз даних інформаційно-пошукових та довідникових систем; підготовка до аудиторних занять, опрацювання інструкцій і методичних рекомендацій; підготовка доповідей, рефератів; виконання індивідуальних завдань; самооцінювання знань і умінь; наукова робота (написання наукової публікації, тез доповідей, есе тощо) тощо.

Питання та завдання самостійної роботи формуються на початку викладання навчальної дисципліни залежно від мети наукових досліджень здобувача освіти та його індивідуального

навчального плану.

11. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

12. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Мікроекономіка [Текст] : Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини денної та заочної форм навчання / уклад. О.М. Зелінська. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2024. 64 с.

2. Мікроекономіка [Текст] : Методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини денної та заочної форм навчання / уклад. О.М. Зелінська. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2024. 48с.

3. Мікроекономіка [Текст] : Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини денної та заочної форм навчання / уклад. О.М. Зелінська. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2024. 88 с.

Праці інших авторів:

4. Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісина Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: Волиньполіграф, 2021. 320 с. Особистий внесок Зелінської О.М. 17 ст.: Тема 9. Підприємство в реальних ринкових структурах: монополістична конкуренція та олігополія (С. 256-273). URL: https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/8146

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

5. Зелінська О. Особливості діяльності вітчизняних експортно-орієнтованихі підприємств на світовому ринку. ГРААЛЬ НАУКИ. 2021. (10), 160-164. https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.11.2021.028 С. 160-164.

6. Зелінська О.М. М., Іванішів В. Організаційно-економічні основи функціонування світового ринку зерна. Економічні науки: збірник наукових праць Луцького НТУ. Серія «Регіональна економіка». Випуск 18 (71). Луцьк. 2021. С.47-54. https://doi.org/10.36910/2707-6296-2021-18(71)-6

7. Зелінська О.М., Галазюк Н.М. Трансформація зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах сучасних викликів. Економіка та суспільство, (70). (Index Copernicus).

https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-60

8. Зелінська О. (2025). Фірма як мікроекономічний чинник розвитку експортного потенціалу України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону, 1(21), 104–111. https://doi.org/10.15330/apred.1.21.104-110 (Index Copernicus)

9. Зелінська О.М. Інноваційна діяльність як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства, що здійснює ЗЕД. Науковий журнал GRAIL OF SCIENCE. Вінниця-Відень. № 10 (Вересень, 2025). С. 225-230. URL: https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/19.09.2025/44

Праці інших авторів:

10. Талавиря М.П., Байдала В.В., Бутенко В.В., Болгарова Н.К., Пащенко О.В., Гуща І.О. Економічна теорія: Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Перевидання. К.: Наукова столиця. 2020. 338 с.

11. Андрющенко А.М. Економічна теорія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2022. 520 с.

12. Базілінская О., Мініна О. Мікроекономіка. Київ: Видавництво «ЦУЛ», 2019. 352с

13. Панчишин С. М., Островерх О. М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник для вищої школи. Київ: Центр учбової літератури,, 2020. 567с.

14. Палійчук Є.С. Мікроекономіка. Тестові завдання. Ужгородський національний університет. 2020. 30 с.

15. Сирко А. Економічна теорія. Політекономія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 448 с.

16. Гронтковська Г.Е. Макроекономіка. Навч. посібник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури».2019. 672 с.

17. Петрушенко, Ю.М. Мікроекономіка : теорія та приклади розв'язування задач : навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 320 с.

18. Скорик Г.І. та ін. Вступ до мікро-, макроекономіки. Львів: Львівської політехніки, 2019. 164с.

19. Економічна теорія: навч. посіб. Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.

20. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум. Одеса, 2020. 76 с.

21. Мікроекономіка. Програма, плани семінарських занять та завдання для самостійної роботи студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання. Укладачі доц. Каменева Н.М., асис. Мозгова О.Т., УкрДАЗТ